

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАРОДНИХ КАЗОК

Переклад дійсно вважається однією з невіддільної частини національної культури. Важко уявити собі культурну цивілізацію без перекладу. Літературний переклад також є важливою частиною поширення оригінальної літератури. Але при перекладі з однієї мови в іншу можуть виникнути деякі проблеми та труднощі. Особливо відповідальним є вибір принципів перекладу, врахування особливостей оригіналу та відповідність перекладу.

Переклад народних казок є складним процесом, який починається з записування слів розповідача, далі відбувається інтерпретація тексту й тільки після цього починається правильне розуміння казки на вибраній мові. Потрібно зауважити, що відбувається не лише прослуховування та запис слів розповідача, а також врахування жестів, пауз тощо.

Р. Якобсон називає такий вид перекладу «перефразуванням», маючи на увазі під цим терміном «інтерпретацію вербальних знаків за допомогою знаків тієї ж мови».

У разі, коли казка, існуюча зазвичай в усній формі, виявляється записана або надрукована, мова йде вже про інший вид перекладу, нехай і на тій же самій мові: адже усне відтворення саме по собі є семіотичною системою. Втім, переклад може бути й інтралінгвістичний – якщо незрозумілі лексичні одиниці або граматичні конструкції потрібно передати літературною мовою [1, с. 38].

При усній комунікації рецептивні навички слухача розкриваються повністю, в той час як сприйняття тексту на літературній мові залежить від раціональних реакцій на якісні мовні сигнали (розуміння пробілів між словами й словосполученнями, складна система синтаксичних і риторичних правил, пунктуація тощо), під час усної розповіді семіотична інформація прихована в таких елементах як зміна інтонації, наголос, пауза тощо.

При перекладі казок перекладачу потрібно вирішити важливе питання вибору стилю мови. При цьому численні діалектизми в оригіналі нерідко замінюються за допомогою архаїзмів мови перекладу, що допомагає значно підвищити якість перекладу з точки зору її лексичного складу.

Казка є досить популярним видом жанру усної народної творчості, вона відрізняється формою написання. У казках закладений досвід людини, який виражається в народі мудрість, його уявлення про добре та погане, думки про те, що таке справедливість, щастя, чесність і відданість.

Відмінною особливістю англійської народної казки є її зв'язок з певним місцем, де відбуваються події. Найпоширенішими казками

британців являються казки про Ельфів та Фей, але також часто з'являються велетні, яких часто перемагає хоробрий та розумний Джек. У британських казках завжди підкреслюється вплив рицарської літератури [2, с. 112].

Також потрібно відмітити, що для кожної області характерні певні жанри казок: в Англії переважають комічні побутові та казки про привидів і живих мерців, в Уельсі – чарівні казки про ельфів і фей, в Шотландії – архаїчні казки, а в Ірландії – казки, в яких головну роль відіграють демони чи відьми.

Будь-яка казка, що виникає в умовах певної національної культури, без сумніву несе величезний об'єм культурологічного змісту, який проявляється в іменах персонажів, назвах місць, мовних засобах. Так, казка належить до того роду художніх творів, які мають чи не найбагатший арсенал засобів художнього впливу: епітети, порівняння, фразеологічні звороти.

У зв'язку з різним рівнем експресивності мов, український переклад є більш емоційним, ніж оригінал. Таким чином, при перекладі англійської народної казки особливу увагу потрібно приділяти: формулюванню зачинів і кінцівок, часу та місцю дії, іменам персонажів і способи звернення до них, особливо якщо не існує прямих еквівалентів у мові перекладу, реаліям англійської культури, стилю казки, граматичним і стилістичним конструкціям.

При перекладі казки необхідно не просто перекладати, а й враховувати та зберігати національний колорит художнього твору, що особливо стосується казок.

Ще однією з особливостей фольклорної казки є те, що вона є не окремо взятим твором, а складовою частиною комплексу фольклорних творів. У межах даного комплексу творів персонажі нерідко переходять з однієї казки в іншу, тобто утворюється однакова лексична область певних фольклорних казок. Своєрідність мови, мораль казки, образність несуть національну специфіку, що становить труднощі при передачі, з якими кожен перекладач справляється по-своєму. В результаті цього виникає не тільки різнобій в роботах різних перекладачів, але також іноді залишаються неясними принципи передачі образів і смислового забарвлення в роботах одного й того ж перекладача. Тому існує необхідність у визначенні оптимальних методів передачі фольклорно-казкових образів, їх максимально можливої уніфікації та систематизації.

В умовах постійного контактування та взаємодії культур, переклад є джерелом інформації, який розкриває своєрідність культурних цінностей, звичаїв і традицій, сприяє взаєморозумінню. Отже, переклад тексту казок є лінгвокультурним процесом. З одного боку, він передбачає мовну діяльність, а з іншого – служить цілям міжкультурної комунікації, що забезпечує взаєморозуміння учасників комунікативного акту, які належать до різних національних культур. Для того, щоб комунікативне завдання

було виконано, перекладачеві необхідно знати особливості перекладу певного типу тексту та способи здійснення адекватного перекладу, щоб досягти бажаного прагматичного впливу. Особливість імен і назв, на відміну від багатьох запозичених іноземних слів, полягає в тому, що при передачі їх на іншу мову вони в основному зберігають свій первісний звуковий образ.

Вважаємо, що одна з найважливіших завдань перекладу казки з української на англійську мову – це збереження неповторної мелодики, образності, поетичності мови. Граматичні правила англійської та української мов дуже різняться, тому перекладачеві для вирішення цього завдання потрібно будувати текст казки за аналогією з піснею. У пісенному тексті допустимі деякі відступи від правил побудови пропозиції, повтори, велика кількість епітетів. Це може дати відчуття англійському читачеві особливості українського фольклору.

Список використаних джерел

1. Латишев Л. К. Переклад, теорія та практика викладання. Academia, 2007. 38 с.
2. Комісаров В. Н. Теорія перекладу, лінгвістичні основи. ЧеРо. 2000. 112 с.

Марія Сич

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ УСНОГО Й ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ

Результати низки наукових досліджень, що стосуються усного та писемного мовлення у вітчизняному мовознавстві, цикл ґрунтовних досліджень усного мовлення, розмежування стилів усного й писемного мовлення та опис лінгвостилістичних особливостей обох форм створюють умови для перегляду науково-методичних засад у навчанні молодших школярів усного й писемного способів викладу своїх думок.

Для побудови методичної системи навчання рідної мови важливим є розуміння суті основних завдань і категорій функціональної стилістики, їхнього взаємозв'язку з функціональними аспектами мови та мовлення, з'ясування закономірностей використання стилістичних ресурсів мови в різноманітних комунікативних актах [1, с. 236].

У загальному розумінні стилістику визначають як лінгвістичну науку про засоби мовленнєвої виразності й закономірності функціонування мови, зумовлені найбільш доцільним використанням мовних одиниць залежно від змісту висловлювання, мети, ситуації та сфери спілкування.

Предметом дослідження стилістики є виражальні можливості різних